

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL VALSTYBĖS ĮMONĖS IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO FONDO 2009 M. FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2010 m. rugpjūčio 26 d. Nr. FA-P-700-5-73
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Audito plėtros departamento direktorės Reginos Rudokienės
2010-01-18 pavedimą Nr. P-700-5

Auditą atliko
Audito plėtros departamento
Valstybės ataskaitų skyriaus vedėja Danguolė Krištopavičienė

Auditas pradėtas 2010-01-19
Auditas baigtas 2010-08-26

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatos įvykdymo 2009 m. ataskaitos sudarymas	5
2. Fondo lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo teisėtumas	7
3. Rekomendacijos	11
Priedai	12

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti: valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo 2009 m. finansinių ir kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo veiklą reguliuoja Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymas¹. Fondo steigėja yra Lietuvos Respublikos Vyriausybė, valdytoja – iki 2009-01-31 Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, nuo 2009-02-01 – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, administratorės – valstybės įmonė Energetikos agentūra ir viešoji įstaiga Ignalinos atominės elektrinės regiono plėtros agentūra. Fondo lėšų įplaukų ir išmokų apskaitą tvarkė Finansų ministerija.

Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatos įvykdymo 2009 m. ataskaitą parengė fondo valdytoja – Energetikos ministerija. Audituojamu laikotarpiu Energetikos ministerijai vadovavo ministras A. Sekmokas.

Audito ataskaitoje pateikti audito metu atlikti ir nustatyti dalykai. Valstybinio audito išvada neteikiama, nes Lietuvos Respublikos teisės aktais 2009 m. (ir ankstesniais laikotarpiais) nebuvo reglamentuotas fondų buhalterinės apskaitos tvarkymas ir Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatos įvykdymo ataskaitos sudarymas.

¹ 2001-07-12 Nr. IX-466 (2009-01-12 įstatymo Nr. XI-135 redakcija).

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audituojamas laikotarpis – 2009 metai.

Audituota Energetikos ministerijos parengta Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatos įvykdymo 2009 m. ataskaita.

Ataskaitos duomenimis, fondas 2009 m. gavo 49,5 mln. Lt pajamų ir padarė 36,9 mln. Lt išlaidų, lėšų likutis 2010 m. sausio 1 d. buvo 243,2 mln. Lt.

Auditas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus patvirtintais Valstybinio audito reikalavimais². Atliekant auditą buvo siekiama gauti pakankamą užtikrinimą, kad ataskaitoje nėra reikšmingų iškraipymų, o fondo lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, buvo atliktas fondo veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimas, nustatant reikšmingo iškraipymo riziką, buvo nustatytas reikšmingumo lygis. Atliktos savarankiškos svarbiausių audito sričių – pajamų ir išlaidų – audito procedūros, tikrinant fondo valdytojos Energetikos ministerijos ir sąskaitos tvarkytojos Finansų ministerijos atliekamas ūkines operacijas.

---

² Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2001-02-21 įsakymas Nr. V-26 (2006-02-01 įsakymo Nr. V-15 redakcija).

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatos įvykdymo 2009 m. ataskaitos sudarymas

Kiekvienais metais valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtinama Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmata (toliau – Fondo sąmata).

Kaip valstybės biudžeto, taip ir fondo finansinių rodiklių tvirtinimas pagrįstas pinigų principu. Fondo sąmatoje nurodomas lėšų likutis fondo sąskaitoje, numatomos gauti pajamos pagal pajamų šaltinius ir išlaidos pagal Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatyme numatytus lėšų panaudojimo poreikius.

Ataskaita sudaryta ne pagal visus Lietuvos Respublikos 2009 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo (2008 m. gruodžio 22 d. Nr. XI-96) 10 priedėlyje patvirtintus Fondo sąmatos rodiklius. Ataskaitoje pajamos nurodytos ne pagal Seimo patvirtintos Fondo sąmatos pajamų šaltinius, nes nurodyta tik bendra pajamų suma (1 lentelė).

1 lentelė. Fondo pajamos 2009 m. (tūkst. Lt)			
Rodiklis Fondo sąmatoje	Planinė rodiklio reikšmė	Rodiklio įvykdymas	Nurodyta ataskaitoje
2.1. VĮ Ignalinos atominės elektrinės atskaitymai nuo pajamų, gautų už parduotą elektros energiją	40 000	35 022,3	-
2.2. užsienio šalių, tarptautinių organizacijų, finansinių institucijų ir Lietuvos Respublikos juridinių ir fizinių asmenų savanoriški tiksliniai įnašai	-		-
2.3. lėšos, gautos pardavus Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo metu realizuotą turtą	-		-
2.4. fondo lėšų palūkanos	1 710,0	1 316,3	-
2.5. palūkanos už Vyriausybės vertybinius popierius	6 788,0	14 831,2	-
2.6. kitos lėšos	-	-	-
Iš viso pajamų	49 498,0	51 169,8	51 632,0
Šaltinis – Valstybės kontrolė			

Fondo lėšų naudotojai į fondo sąskaitą iki 2009 m. gruodžio 31 d. grąžino 2009 metais gautus, bet projektams vykdyti nepanaudotus 8 337 tūkst. Lt. Iš šios sumos 462,2 tūkst. Lt ataskaitoje nurodyti kaip fondo gautos pajamos, todėl pastarąja suma pajamos nepagrįstai padidintos (žr. 1 lentelę: 51 632,0–51 169,8). Šią sumą VĮ Ignalinos atominė elektrinė 2009 m. gavo ir tais pačiais metais grąžino į fondo sąskaitą.

Teisės aktuose ataskaitos sudarymas nereglamentuotas. Be to, ataskaitos neskelbiamos viešai. Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2010 m. viešojo sektoriaus subjektai rengia, teikia ir skelbia 2010-ųjų ir vėlesnių metų ataskaitų rinkinius pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą

(2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212). Todėl turės būti parengta ne tik ataskaita, bet ir fondo finansinių ataskaitų rinkinys, sudarytas vadovaujantis minėtu įstatymu patvirtintais bendraisiais apskaitos principais, tarp jų ir kaupimo.

Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatos įvykdymo 2009 m. ataskaita nepaskelbta. Ataskaitoje pajamos nurodytos pagal Lietuvos Respublikos 2009 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtintus Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatoje patvirtintus pajamų šaltinius, nurodyta tik bendra pajamų suma. Be to, ji didesnė 462,2 tūkst. Lt. Mūsų nuomone, ataskaita turi būti skelbiama viešai, joje vykdymo duomenys turi būti nurodyti pagal visus įstatymu patvirtintus rodiklius.

Pagal 2009 m. Fondo sąmatą suplanuota 57 465 tūkst. Lt išlaidų, o patirta 36 664,6 tūkst. Lt. Ataskaitoje nurodytos ne padarytos išlaidos (pinigų principu) (2 lentelė), o sukaupta sąnaudų suma, todėl bendra išlaidų suma didesnė 241,9 tūkst. Lt (žr. 2 lentelę: 36 906,5–36 664,6).

2 lentelė. Fondo išlaidos 2009 m. (tūkst. Lt)			
Rodiklis Fondo sąmatoje	Planinė rodiklio reikšmė	Rodiklio įvykdymas	Nurodyta Ataskaitoje
3.1. Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo techniniams projektams įgyvendinti	20 500,0	7 291,1	7 753,2
3.2. Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės sustabdyto pirmojo bloko priežiūrai ir fizinei saugai užtikrinti	7 000,0	4 184,2	4 184,2
3.3. Neigiamiems socialiniams ir ekonominiams valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo padariniams Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės regione sušvelninti	28 000,0	24 025,9	23 808,1
3.4. Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės radioaktyviosioms atliekoms, įskaitant panaudotą branduolinį kurą, tvarkyti, saugoti ir laidoti	1 215,0	625,0	622,8
3.5. Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo administravimo išlaidoms padengti	750,0	498,0	497,8
Kitos, Įstatymu nepatvirtintos išlaidos		40,4	40,4
Iš viso išlaidų	57 465,0	36664,6	36 906,5
Šaltinis – Valstybės kontrolė			

Ataskaitoje nurodytos ne padarytos išlaidos (pinigų principu), o sukaupta sąnaudų suma, todėl bendra išlaidų suma didesnė 241,9 tūkst. Lt.

2. Fondo lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo teisėtumas

Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo³ 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad fondo lėšas sudaro Ignalinos atominės elektrinės atskaitymai nuo pajamų, gautų už parduotą elektros energiją. Pagal Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo nuostatų⁴ 24 punktą, valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė lėšas turi pervesti per 15 darbo dienų, kalendoriniam ketvirčiui pasibaigus. Nustatyta, kad įmonė į fondo sąskaitą pervedė visas lėšas, tačiau pervedimai į sąskaitą buvo atliekami pavėluotai: 2009 m. balandžio 22 d. turėjo būti įmokėta 8 741 382 Lt, o 2009 m. liepos 22 d. – 7 135 467 Lt. Į Finansų ministerijos sąskaitą šios lėšos (iš viso 15 876 849 Lt) įmokėtos tik 2009 m. rugpjūčio 10 d. Fondas, laiku gavęs lėšas, galėjo uždirbti iki 140 tūkst. Lt palūkanų (pagal Finansų ministerijos investavimo rezultatus šiuo laikotarpiu).

Nei fondo banko sąskaitos tvarkytoja Finansų ministerija, nei fondo valdytoja Energetikos ministerija nekontroliavo, kad lėšos į fondą būtų pervedamos visos ir nustatytu laiku. Atkreiptinas dėmesys, kad teisės aktai tokios pareigos nenumato.

Pastebėjimas

Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo 3 str. 3 d. numato, kad fondo lėšas sudaro ir lėšos, gautos pardavus Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo metu realizuotą turtą. Valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė 2010-02-18 raštu Nr. 79-118(12.1) informavo, kad 2009 m. tokių lėšų negavo (2008 m. spalio mėn. buvo gauta 878,1 tūkst. Lt.). Kadangi VĮ Ignalinos atominėje elektrinėje atliekamas veiklos auditas „VĮ Ignalinos atominės elektrinės turto valdymas“, todėl šio audito metu nėra tikslinga atlikti papildomas audito procedūras VĮ Ignalinos atominėje elektrinėje.

Valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė į fondo sąskaitą pervedė visas lėšas, kaip numato teisės aktai, tačiau dalis lėšų – 15 876 849 Lt – įmokėta pavėluotai. Teisės aktai pareigos kontroliuoti šiuos lėšų pervedimus nenumatė. Manome, kad fondas, laiku gavęs minėtas lėšas, galėjo uždirbti iki 140 tūkst. Lt palūkanų.

Fondo lėšų skyrimą, administravimą, laikymą ir naudojimą reglamentuoja Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo nuostatai. Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo nuostatų įgyvendinimo taisyklės⁵ (toliau – Fondo nuostatų įgyvendinimo taisyklės) nustatė reikalavimus priemonių vykdytojams ir išlaidoms, paraiškų pateikimo, vertinimo, atrankos, sprendimo priėmimo, sutarčių dėl priemonių

³ 2001-07-12 įstatymas Nr. IX-466 (2006-06-22 įstatymo Nr. X-710 redakcija).

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-04-17 nutarimas Nr. 536 „Dėl valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo nuostatų patvirtinimo“ (2008-07-23 Nr. 745 redakcija).

⁵ Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008-08-01 įsakymas Nr. 4-345 „Dėl Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo nuostatų įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ (negalioja nuo 2010-05-07).

įgyvendinimo sudarymo procedūras, reglamentavo atsiskaitymo, ataskaitų rengimo, lėšų planavimo ir kontrolės mechanizmus. Pagal taisyklių 32–39 punktus, fondo administratorius parengia paraiškų suvestinę, teikia fondo valdytojui, kuris teikia fondo tarybai. Pastaroji teikia rekomendaciją fondo valdytojui, o šis priima sprendimą dėl fondo lėšų skyrimo. Fondo administratorius parengia sutarties dėl priemonės įgyvendinimo tarp priemonės vykdytojo, fondo valdytojo ir fondo administratoriaus projektą. Pasirašius trišalę sutartį, per 10 darbo dienų atliekamas pirmasis avansinis mokėjimas.

Atsiskaitymo už fondo lėšas etape pagal gautus iš priemonių vykdytojų duomenis fondo administratorius sudaro savo administruojamų priemonių fondo lėšų naudojimo ataskaitų suvestinę. Priemonių vykdytojų pateiktų ataskaitų originalai, patikrinti ir patvirtinti fondo administratoriaus, ir ataskaitų suvestinė pateikiami fondo valdytojui. Administratorius vertina pateiktų dokumentų atitiktį priemonės vykdytojo ataskaitose nurodytoms faktinėms išlaidoms, dokumentų atitiktį taisyklių reikalavimams, išlaidas pateisinantiems dokumentams, tikrina, ar išlaidos patirtos vykdant priemonę ir ar tinkamos apmokėti.

Audito metu tikrinome fondo valdytojo turimus dokumentus: sutartis, priemonių aprašus, priemonių vykdymo išlaidų sąmatas, priemonių įgyvendinimo ataskaitas, priemonių vykdymo išlaidų sąmatų ataskaitas, priemonių įvykdymo aktus. Nustatyta, kad visi dokumentai pateikti, patikrinti, patvirtinti taip, kaip nustatyta Fondo nuostatų įgyvendinimo taisyklėse.

Fondo lėšų gavėjams pervestos ir panaudotos lėšos 2009 m. nurodytos 3 lentelėje.

3 lentelė. Fondo lėšų gavėjai 2009 m. (tūkst. Lt)			
Fondo lėšų gavėjas	Pervesta lėšų	Panaudota	Gražintina (+), mokėtina (-)
VĮ Ignalinos atominė elektrinė	11 475,3	11 937,5	-462,2
Ignalinos darbo birža	12 021,6	12 021,6	
Ignalinos rajono savivaldybės administracija	3 444,6	3 444,6	
Visagino savivaldybės administracija	4 654,4	4 466,8	187,6
Zarasų rajono savivaldybės administracija	3 905,3	3 875,1	30,2
VĮ Energetikos agentūra	175,5	175,2	0,3
VšĮ Ignalinos atominės elektrinės regiono plėtros agentūra	322,5	322,5	
VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra	625,0	622,8	2,2
Iš viso	36 624,2	36 866,1	-241,9
Šaltinis – Valstybės kontrolė			

Didžiausia (65,6 proc.) fondo lėšų dalis pervesta neigiamiems socialiniams ir ekonominiams valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo padariniams Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės regione (toliau – IAE regionas) sušvelninti (2 lentelė). Šiam tikslui lėšas gavo Ignalinos darbo birža, Ignalinos rajono savivaldybės administracija, Visagino savivaldybės administracija ir Zarasų rajono savivaldybės administracija.

Išanalizavę minėtus dokumentus negalime patvirtinti savivaldybėms skirtų fondo lėšų dalies naudojimo tikslingumo, nes neregamentuota (neaprašyta), kokie projektai gali būti finansuojami pagal tam tikras priemones, kokiais vertinimo kriterijais reikėtų remtis projektus pripažįstant

atitinkančiais priemonėmis. Todėl bus subjektyvus bet koks vertinimas, kaip pareiškėjų pateiktuose priemonių aprašuose nurodyti projektai susiję su siekiu sušvelninti neigiamus socialinius ir ekonominius Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo padarinius. Atkreiptinas dėmesys, kad IAE regionas sudarytas 2002 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁶, tačiau iki šiol neįvertintas regiono savivaldybių biudžetų pajamų pokytis dėl valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės uždarymo.

Pažymėtina, kad dėl fondo lėšų skyrimo pagrįstumo minėtiems tikslams abejonių kilo ir VĮ Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo tarybos nariams. Vienas jų pareiškė nuomonę, kad „Ignalinos, Visagino ir Zarasų rajonų savivaldybių administracijų paraiškose numatytos priemonės ne visai atitinka fondo lėšų panaudojimo paskirtį ir pasiūlė dar kartą peržiūrėti paraiškose teikiamas priemones, jas orientuojant į neigiamų socialinių ir ekonominių Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo pasekmių sušvelninimą⁷, tačiau, balsams pasiskirsčius 5 „už“, 1 „prieš“, pritarė pasiūlymui skirti fondo lėšas.

Pavyzdys

Nustatyti atvejai, kai savivaldybės analogiškus darbus planuoja pagal skirtingas priemones. Pavyzdžiui, Visagino savivaldybė pagal priemonę *11.3 Parengti regiono plėtros skatinimo priemonių techninius dokumentus ir įgyvendinti projektus* suplanavo ir įgyvendino projektus: „Lopšelio-darželio „Auksinis gaidelis“, esančio Tarybų g. 9, Visagine, virtuvės patalpų remontas su darbo projekto parengimu ir įrangos įsigijimas“ (74,5 tūkst. Lt) ir „Lopšelio-darželio „Ažuoliukas“, esančio Sedulinos al. 51, Visagine, muzikos salės ir lauko pavėsių remontas“ (150 tūkst. Lt). O Zarasų rajono savivaldybė projektą Zarasų lopšelio-darželio „Lakštingalos“ Magučių ugdymo centro pastato rekonstrukcijos atlikimas – pastato vidaus sienų apdaila, pakeista grindų danga, pakeisti šviestuvai, pakeistos vidaus durys (120 tūkst. Lt) jau suplanavo pagal priemonę *11.4. Skatinti socialinių paslaugų plėtrą IAE regione*. Toks pavyzdys įrodo, kad nėra sistemos, vertinimo kriterijų, kokie projektai turėtų būti vykdomi pagal tam tikras priemones.

Ignalinos rajono savivaldybė, vykdydama priemonę *11.5. Parengti IAE regiono infrastruktūros plėtros projektų techninius dokumentus ir įgyvendinti projektus* atliko Taikos gatvės Ignalinoje dalies kanalizacijos ir dangų remonto darbus, Ateities gatvės Ignalinoje dalies 0,4 KV elektros oro linijos kabelio įrengimo darbus, Vasario 16-osios gatvės Ignalinoje dalies remonto darbus (874 tūkst. Lt). Šios priemonės pavadinimas rodo infrastruktūros plėtrą, t. y. plėtimąsi, raidą. Manome, kad gatvių remonto darbai gali būti plėtros projekto dalimi, tačiau patys savaime nesudaro prielaidų regiono infrastruktūros plėtrai.

Pagal priemonę *11.4. Skatinti socialinių paslaugų plėtrą IAE regione* buvo vykdomas projektas, kuriuo planuota atlikti bendrabučio pastatų, esančių Ignalinos mieste Technikos g.10 ir 10A (savivaldybės socialinis būstas), elektros įvadinio kabelio tiesimo projektavimo darbus (parengtas projektas ir paklota 150 m. kabelio, nes naudojamas laikinas kabelis dėl anksčiau įvykusio gaisro, tikslinei grupei priklauso socialiai remtini asmenys (20 tūkst. Lt). Manome, kad tai paprastas ūkinis įvykis, reikalaujantis remonto, ir nesudaro prielaidų socialinių paslaugų plėtrai regione.

Abejonių kelia fondo lėšų naudojimo tikslingumas vykdant priemonę *12.5 Skatinti IAE regiono vietinių iniciatyvų projektų įgyvendinimą demokratijos ir pilietiškumo, profesinio mokymo, įdarbinimo paslaugų, priklausomybės ligų prevencijos, bendruomeniškumo, tautinių mažumų paramos srityse ir organizuojant kultūros ir sporto renginius*. Pavyzdžiui, Ignalinos rajono savivaldybė skyrė:

- 5 tūkst. Lt sodininkų bendrijai „Pušėlė“ medžio skulptūrai, Lietuvos vardo tūkstantmečiui paminėti, prie Varnio ežero pastatyti ir organizuoti ežero pakrantės tvarkymo talkas;
- 3,4 tūkst. Lt Dūkšto krašto bendruomenei ežero pakrantei sutvarkyti, pasodinti medelius, organizuoti parodą.

Atkreiptinas dėmesys, kad neatliktas kompleksinis ekonominis vertinimas, kaip Ignalinos atominės elektrinės uždarymas paveikė IAE regioną, todėl neigiamiems socialiniams ir

⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-02-26 nutarimas Nr. 287 „Dėl Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės regiono sudarymo“.

⁷ VĮ IAE eksploatavimo nutraukimo fondo tarybos 2009-09-10 posėdžio, vykusio apklausos būdu, protokolas Nr. 2.

ekonominiams valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo padariniams IAE regione sušvelninti skiriama lėšų suma yra ginčytina. Manome, kad siekiant tikslingai naudoti lėšas, skirtas spręsti IAE regiono socialinėms ir ekonominėms problemoms, susidariusioms dėl Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo, būtina įvertinti (apskaičiuoti), kaip (kiek) atominės elektrinės uždarymas paveikė IAE regiono savivaldybių (Visagino miesto, Ignalinos ir Zarasų rajonų) biudžetus. Turėtų būti apskaičiuota suma, kurią reikėtų skirti Visagino miesto, Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybėms. Toks vertinimas leistų pasiekti efektyvų ir skaidrų valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo ir kitų finansavimo šaltinių, skiriančių lėšas IAE regionui, lėšų naudojimą.

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuomonė

Audito metu buvo pateikta rekomendacija Vyriausybei: siekiant efektyvaus ir skaidraus lėšų (valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo ir kitų finansavimo šaltinių, skiriančių lėšas Ignalinos atominės elektrinės regionui (Visagino miesto, Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybėms)) naudojimo, inicijuoti regiono savivaldybių biudžetų pajamų pokyčio vertinimą dėl Ignalinos atominės elektrinės uždarymo ir nustatyti reikalingą skirti lėšų poreikį.

Ministro Pirmininko pavedimu šiuo klausimu nuomonę pateikė Finansų ministerija, teigdama, kad reikėtų atsisakyti tokios rekomendacijos, nes ji „yra įgyvendinama faktiškai“. „Vyriausybės nutarimu yra tvirtinama Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo 2010–2014 metams programa. Vienas iš šios programos tikslų Ignalinos AE regiono plėtros srityje – sušvelninti neigiamus Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo socialinius ir ekonominius padarinius regione.“

Negalima patvirtinti IAE regiono savivaldybėms skirtų fondo lėšų paskirstymo (panaudojimo) tikslingumo, nes neregamentuota, kokie projektai gali būti finansuojami pagal tam tikras priemones, kokiais vertinimo kriterijais reikėtų remtis projektus pripažįstant atitinkančiais priemones.

Kompleksinis ekonominis vertinimas, kaip Ignalinos atominės elektrinės uždarymas paveikė IAE regioną, neatliktas, todėl neigiamiems socialiniams ir ekonominiams valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo padariniams IAE regione sušvelninti skiriama lėšų suma yra ginčytina.

Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo techniniams projektams įgyvendinti skirta 19,9 proc. fondo lėšų.

Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės 2009 m. priemonių vykdymo išlaidų sąmatoje buvo suplanuotos lėšos ne tik ilgalaikio turto remontui ir priežiūrai (296 tūkst. Lt), ilgalaikio turto įsigijimui ir kūrimui (473,5 tūkst. Lt), bet ir ilgalaikio turto nusidėvėjimui ir amortizacijai (93 tūkst. Lt). Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo nuostatai leidžia finansuoti ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir amortizacijos išlaidas. Tačiau pagal Fondo nuostatų įgyvendinimo taisyklės atsiskaitant už fondo lėšas Priemonės vykdymo išlaidų sąmatos ataskaitoje turėtų būti nurodomos sumokėtos tiekėjams sumos. Priemonės

vykdymo išlaidų sąmatos ataskaitoje nurodyta, kad bendra faktinių priemonės vykdymo sąnaudų suma ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimui sudarė 103,4 tūkst. Lt, buvo gauta 93 tūkst. Lt fondo lėšų. Ši suma nurodyta kaip sumokėta tiekėjams, tačiau nenurodyti (nepateikti) tai patvirtinantys dokumentai, todėl neaišku, kokiems tikslams panaudota 93 tūkst. Lt. Vadovaujantis Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo nuostatų 18 punktu, fondo lėšų naudojimo kontrolę atlieka fondo administratoriai. Minimais atvejais administratorius – valstybės įmonė Energetikos agentūra ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir amortizacijos išlaidas patikrina ir pripažino tinkamomis finansuoti, tačiau nekontroliavo, kokiems tikslams panaudotos fondo lėšos – 93 tūkst. Lt. Manome, kad šiuo atveju atliekamos kontrolės procedūros nebuvo pakankamos.

Nustatyti atvejais, kai fondo lėšų administratorius nekontroliavo, kokiems tikslams buvo panaudotos fondo lėšos – 93 tūkst. Lt.

3. Rekomendacijos

1. Siekiant Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų naudojimo procesą padaryti skaidrų, nustatyti vertinimo kriterijus, kuriais būtų remiamasi projektus pripažįstant tinkamais pagal priemones, skirtas neigiamiems socialiniams ir ekonominiams valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo padariniams Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės regione sušvelninti.

2. Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatos įvykdymo ataskaitas sudaryti pagal visus rodiklius, kurie patvirtinami Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu.

3. Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatos įvykdymo ataskaitas skelbti viešai.

Audito plėtros departamento direktoriaus pavaduotojas

Mindaugas Macijauskas

Audito plėtros departamento Valstybės ataskaitų skyriaus vedėja

Danguolė Krištopavičienė

Nuoroda:

Valstybinio audito ataskaitos kopija pateikta Lietuvos Respublikos Seimui.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Valstybės įmonės Ignalinos
atominės elektrinės eksploatavimo
nutraukimo fondo 2009 m. finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
1 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomen- dacijos eil. Nr. ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomen- dacijos įgyvendi- nimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Siekiant Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų naudojimo procesą padaryti skaidrų, nustatyti vertinimo kriterijus, kuriais būtų remiamasi projektus pripažįstant tinkamais pagal priemones, skirtas neigiamiems socialiniams ir ekonominiams valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo padariniams Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės regione sušvelninti.	Energetikos ministerija	Projektų, pripažįstant tinkamais pagal priemones, vertinimo kriterijai	2010 m.
2.	Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatos įvykdymo ataskaitas sudaryti pagal visus rodiklius, kurie patvirtinami Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu.	Energetikos ministerija	Fondo lėšų sąmatos įvykdymo ataskaitų sudarymas pagal visus rodiklius	2010 m.
3.	Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatos įvykdymo ataskaitas skelbti viešai.	Energetikos ministerija	Fondo lėšų sąmatos įvykdymo ataskaitų skelbimas viešai	2010 m.